

Любен Дилов

Стара история

На сина ми, който по волята на майка си също се казва Любен
– с пожелание също да не губи чувството си за хумор при
своите срещи с „другите“.

Бяхме много любопитни какво е съчинил младокът на експедицията ни Томи Къртис. Идеше неговият ред, а той никога не бе правил филми на видеосинтезатора. Затова му и оставихме цели два месеца да се понаучи.

Сигурно ви се виждат много два месеца, но ние разполагахме с предостатъчно време, та можехме да проявим великодушие към симпатичния ни хлапак. Предстояха ни още тринайсет месеца полет, а това ще рече, че според програмния режим всекиму от нас се налагаше поне още по два пъти да забавлява останалите с видеоизмишльотините си.

С изключение на старите вълци в експедицията – японца, двамата руснаци (впрочем Борис, шурманът, е украинец) и французина, които бяха факири и в тая област, ние също си бяхме чисти дилетанти и все пак, общо взето, не се изложихме досега. То не е и толкова страшно де, видеосинтезаторът прави почти всичко вместо теб. Е, не бива съвсем да си забравил наученото по литература и кино в гимназията, но главното е доброто въображение. И куражът да го пуснеш на воля. Ако към него притежаваш и чувство за хумор – още по-добре. Защото в тия дълги полети до външните планети на Слънчевата ни система смехът ни е нужен почти колкото кислородът във въздуха – иначе в тая теснотия ще се отровим от миризливите изпарения на собствените си характери.

Не мислете обаче, че другите игри бяха ни вече омръзнали, чак толкова отдавна не сме на път. Но никакви компютърни състезания, никакви спортни надпревари или готовите филми, които носехме от Земята, не разтушаваха така скуката ни, както тоя чудесно измислен филмов синтезатор. Това космопсихолозите правилно са съобразили, монтирайки го на новите планетолети. Защото в дългите преходи към целта, когато и по време на дежурствата нямаш кой знае каква работа, нищо не противодейства така ефикасно на сензорната депривация – тоя проклет глад на сетивата в еднообразното пространство – както възможността от време на време да оживиш ма екрана пред собствените си очи някое свое видение, копнеж или спомен. То е като да си излееш душата пред психоаналитик. Затова всеки имаше право два часа в седмицата да остане насаме с видеосинтезатора.

Разбира се, когато правиш филм за общо ползуване, работата е по-сложна. Трябва да се превърнеш в неща като Чаплин – да си съчиниш сценария, диалога, музиката, декорите, да го режисираш и монтираш, па, ако речеш, и сам да играеш в него. Тогава за синтезатора е и по-лесно да ти създаде образа – гледа те и те откопирва. За другите герои обаче, не ги ли предоставиш изцяло на синтезатора, бая се озорваш. Щото

трябва да налучкваш. Кажеш му например: жена, руса, двайсетгодишна, хубава. И той веднага ти извади от бездънната си памет на екрана точно такава руса, двайсетгодишна, хубава... само че съвсем не тая, която си си представял, изричайки заданието. И почваш: косата по-къса, фризура сасон, малко по-тъмна, моля! Направи веждите милиметър по-извити и по-гъсти, тури й една трапчинка на лявата буза! Хайде сега и една бенчица на дясното ухо! Ама не там де, и не толкова голяма!... И така натаък, докато ти писне и се примириш, защото изобщо не си в състояние да опишеш е думи образа, който витае в главата ти. Виж, ако създадат някога такива видеосинтезатори, които да се включват към мозъка и направо да снимат виденията ти... Но не, не съм сигурен дали с тях ще бъде по-забавно, щото човек, колкото и да обича да разказва на ближния си своите видения, все пак предпочита и да скрива по нещичко, дори от себе си да го крие. А да ти се ровят така безцеремонно из мозъчните гънки, едва ли ще е приятно. Сигурно бързо-бързо ще си загуби клиентите такъв видеосинтезатор.

Оня ден ми хрумна да видя на екрана краката на жена си. Смешна история, но в нашето положение човек понякога и откача мъничко. Нося снимката й, разбира се, на нея обаче тя е с панталони, вероятно и затова ми бе дошло идиотското хрумване. Показах я на синтезатора и той веднага ми я извади на двуметровия си екран в цял ръст, та чак ми прималя от болка. Нека да иде в кухнята, рекох му, без да съм го мислил, и тя тръгна нанякъде, към някаква кухня, която синтезаторът си имал готова в паметта, а мъката ми веднага мина, защото това не беше нейната походка. Тя изведнъж се превърна в чужда жена. Викнах му: Спри я, нека се обърне към мен, жена ми има хубави крака, събуй й панталоните! И той веднага я разсъблече от кръста надолу.

Леле какви крака извади! Като на някоя прелъстителка от рисуваните комикси. То такива крака едва ли се срещат някъде изобщо. А на жена ми, между нас казано, лявото й бедро е мъничко по-тънко, едва забележимо е и трябва много да се взираш в двете, за да откриеш разликата – нещо, което аз, разбира се, никого не съветвам да прави, ако му е мил животецът. Впрочем чувал съм май, че у всички хора имало някакви такива разлики в ръцете и краката.

Казах го на синтезатора, а той така изтъни бедрото й, че я направи едва ли не инвалид. Цял час налучквахме с него само обиколката и вътрешната извивка. После се изпотих да му обрисувам как изглежда и онова безкрайно нежно клонче от венички там, на най-нежното място на дясното бедро. Напразно! Така си и прахосах времето, което ми се

полагаше за седмицата. Добре поне, че тоя синтезатор е търпелив и много се стареае, горкият. Аз на негово място още след първите пет минути щях да разбия носа на оня идиот, който е решил да изобрази на екрана ми как точно изглежда дори белегчето на едното коляно на жена му, останало й още от детската градина, само защото обичал бил някога си като младоженик да го целува. Щура работа, и все пак, като психотерапия, май е полезно.

Но аз всъщност бях започнал да ви разправам за произведението на Томи Къртис. Простете, ама при нас, космонавтите от далечните рейсове, бърливостта се смята за индикатор на здраве. Умълчиш ли се, почнеш ли да страниш от другите, значи те е хванала космическата. Затова, колкото и да си досаждаме един другиму с дрънканиците си, търпим и се радваме, че още може да се разчита на нас.

Та сядаме ние, значи, целият шарен екипаж на „Циолковски“ пред екрана на видеосинтезатора – казвам „шарен“, щото освен японеца, си имаме и чернокож на борда и за наша чест не си позволихме предварителни закачки. Момчето за първи път излизаше пред нас, та и така си беше ни живо, ни умряло от притеснение. Никой не се обади, дори когато Томи обяви заглавието на своето филмче – „Стара история“. Явно всеки се насилваше към великодушие, щото ние останалите се надпреварвахме да си измисляме разни ефектни заглавия. Стара история, стара история – толкова му стигнало въображението на момчето!

Виж, музикката му беше прилична. Проста мелодийка, а те докосва с нещо тъжничко, с нещо мило. И те вълнува истински, макар да нямаше нищо общо с онова, което се показва на екрана. А то беше досадно банално. Космически кораб някакъв, нещо средно между орбитална станция и ракета, допотопен модел. В ниска орбита около Земята. Звезди, океани, континенти, после нещо като мънищък взрив в носовия отсек на кораба... От художествена гледна точка евтино, колкото си щеш – нали всички подобни историйки за дечурлигата все така почват: я с авария, я с нападение на космически пришълци! Разбира се, станцията не загина, иначе филмът щеше да свърши, и с един дразнешко груб монтаж – неопитно си е още, момчето, това е! – екранът ни въведе в станцията, където трима души панически се мятаха е безтегловието. Бяха в скафандрите си, също допотопни, така че лицата им едва се отгатваха зад стъклата на шлемовете – може би хитрост от страна на младото режисьорче, не успяло да синтезира героите си, каквито му се е щяло. Диалогът беше глупав: Направи това, провери онова, майчице, загиваме!... Дръжте се, другари, ще ни извадят от кашата!... Божичко, вика единият, другият псува

на майка конструкторите и техниците, третият взе да се кръсти...

Но нека не си кривим душата! Какъв умен диалог ще се води на загиращ космолет, колкото и да сме хладнокръвни, каквото и чувство за хумор да притежаваме? Отстрани погледнато, сигурно и при нас би изглеждало така комично, ако, не дай си боже, ни се случеше нещо такова.

После „старата история“ слезе на Земята, в залата за управление на полетите. Същата паника! Блъскат се пред мониторите, подскочат около компютрите, завират се заедно с дубльорите на екипажа в земния двойник на кораба, крещат си един другиму, ръкомахат. Правдиво е края на краищата, защото хора загиват, а те носят отговорност за тях и за кой знае колко милиона долара!

Оказва се, че на ония горе им оставали не повече от два дни. Блъснат от експлозията, неуправляемият вече кораб щял да навлезе в атмосферата под неподходящ ъгъл, преждевременно, и сигурно щял да изгори.

В съседен кабинет шефовете разнасяха повесени носове. И в двата космодрума на страната нямало готови кораби, „совалки“ май ги нарекоха, които да излетят веднага. Най-рано след пет-шест дена можели да излетят. Ще ви избия! – дере се някакъв голям шеф и си скубе побелялата коса, – как допуснахте това положение, нали винаги... Отвърщат му, че имало повреди при завръщането на тия совалки – не помня какви точно повреди.

– Съобщете веднага на руснаците! Те сигурно имат готовност.

Тогава скокнаха двамата генерали, които дотогава единствени седяха невъзмутимо настрана, и викнаха едновременно:

– Изключено! – и – Невъзможно!

Изглежда, не обича генералите нашият Том, та беше се попрестарал: едни шкембета беше им моделирал, едни свински вратове, едни булдожки физиономии... Навярно бе поискал да ги направи страшни, а те само ги разсмяха.

Оня, който си скубеше косата, рязко им възрази:

– Не може да нямат. След общия руско-американски полет, когато бяха уеднаквени системите за скачване, двете страни се задължиха да държат в готовност спасителен кораб.

– То беше отдавна – изръмжа единият генерал, вероятно по-важният. – Този кораб има друга шлюзова система.

– Ще го направят и без окачване – обади се друг от цивилните. – С излизане в космоса. Имат оксигени, ако трябва нещо да се реже.

– Абе вие забравихте ли, че корабът е наш! – ревна им генералът. –

И е нов модел, и руснаците не бива да припарват до него, камо ли да надничат вътре!

Цивилните се изпотръшкаха сломено в креслата. Малко като в са-модеен театър излезе, но толкова му бяха силите на нашия Томи, не е холивудски режисьор я!

– И какво, да ги оставим да загинат ли? Друг изход няма – хвана се пак за белокосата глава шефът на цивилните.

– Без излишни емоции, господа! Момчетата сигурно ще съумеят сами да поправят нещичко – изпъчи се по-главният генерал и дори извади някаква булдожка усмивка, цялата оброчена от тлъсти бръчки. – Аз ви разбирам, но при нас, военните, винаги е като на война. И в мирно време.

Тогава единият от най-младите цивилни се хвърли към него и се опита да го хване за гушата, ама хваща ли се такава дебела гуша, особено пък генералска! Другите естествено му попречиха, разтърваха ги. Генералът оправи мундира си и пак се изпъчи, пак пусна булдожката усмивка.

– Засега няма да ви арестувам. Възможно е дори да не ви и уволня, стига да не забравите какво е това военна тайна. Вие също не го забравяйте, господа! По договор все още сте наши служители. Ускорете подготовката на совалките, опитайте да възстановите връзката с момчетата и ми докладвайте на всеки три часа! Па дано господ бъде милостив към нас.

Той вдигна десницата си, но не се разбра да се прекръсти ли искаше или да козирува, и бързо излезе, сподирен от своя дебел колега...

Макар и примитивничко направено, филмчето беше ни поувлякло, та очаквахме да има още. Щеше ни се да видим какво ще нравят момчетата през тия два дни горе, какво става в командната зала, какво ще предприемат и тия учени началства, дето останаха така позорно смачкани в креслата си, но синтезаторът рязко отнесе очите ни към звездите, към едно спокойно и дълбоко, може би августовско небе. Една от тия звезди внезапно се запромъква сред другите, устреми се бързо нанякъде, ставаше все по-едра и красива, докато внезапно пламна с тревожния зов на сигнална ракета, разряза с кървав нож меката плът на небето и угасна.

Няколко мига след нея, погалена от финалния акорд на мелодийката, заздравя и раната на мирния летен небосклон.

Изръкопляскахме – къде спонтанно, къде да не огорчим младия си колега, а командирът рече:

– Браво, Томи! Като за първа работа е добре.

Отпушиха се и другите, но командирът все пак беше дал тон за педагогическо поощряване, така че преглътнахме критиките си. Единствен Саймък, чиято кожа беше бархетна и тъмна като на току-що гледаното земно небе, издаде недоволството си:

– Ей, Томи, очаквах от теб да ни съчиниш нещо по-веселичко!

– Това е истинска история – отвърна боязливо момчето. – Не съм я съчинил.

– Не съм чувал за такъв случай – обади се Борис, шурманът.

– И аз не го знам – потвърди съмнението му командирът. В историите на космонавтиката го няма.

– Няма го, но аз го знам – тросна му се Томи. – Единият от тримата на борда е бил моят праядо.

И хукна към спалния отсек като разплакано дете, на чиито оправдания възрастните не са повярвали.

Ние останахме в креслата си, подобно на ония там, дето бяха командували полета на неговия праядо, и само шурманът го последва. Предполагам – да го прегърне и да му каже нещо утешително. Той беше най-старият в експедицията ни.

КРАЙ

© 1989 Любен Дилов

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2009

Издание:

Любен Дилов. Ние и другите. Фантастични новели

Издателство „Христо Г. Данов“, Пловдив, 1990

Редактор: Бистра Сакъова

Художник: Текла Алексиева

Художник-редактор: Веселин Христов

Технически редактор: Ирина Йовчева

Коректори: Жанета Желязкова, Надя Костуркова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/12176>]